

Список використаних джерел:

1. Люта Г. В., Павленко І. А. Вплив інноваційних технологій на систему управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2017. № 12. С. 298-303.
2. Акулюшина М. О., Зотова Л. Г., Швець В. О. Фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. URL: <https://surl.li/ncuuqx>
3. Кравченко М. О., Лентовська М. А. Перешкоди, що стримують впровадження технологічних інновацій на вітчизняних підприємствах. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*. 2021. С. 288.
4. Кириченко О. С. Сучасні аспекти та технології управління розвитком підприємств. *Вчені записки Університету "КРОК"*. 2022. № 2 (66). С. 107-115.
5. Найчук-Хрущ М. Б., Конахович В. І. Інноваційні підходи до формування бізнес-процесів як структурного елемента інтелектуального капіталу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-16>

Сова О.Ю.,

*кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник відділу соціального капіталу,
Інститут демографії та досліджень якості життя
імені Михайла Птухи НАН України*

РОЛЬ СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМ У ВІДНОВЛЕННІ СТІЙКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Глобальна економіка переживає наразі етап трансформації на тлі розгортання воєнних конфліктів на різних континентах. Особливого значення набуває пошук ефективних механізмів соціально-економічного відновлення країн. Одним із ключових драйверів таких процесів доцільно розглянути стартап-екосистеми, які забезпечують генерацію інновацій, розвиток підприємництва та формування нових векторів економічного зростання. Конкурентоспроможність країни безпосередньо залежить від її інноваційного потенціалу. І рушійною силою активізації інноваційної діяльності в країні є підтримка екосистеми стартапів [1]. Стартапи як гнучкі організаційні структури здатні швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища, що робить їх важливим елементом економічної резильєнтності.

Стартап-екосистема – це сукупність взаємопов'язаних інститутів, включаючи підприємців, інвесторів, державу, науково-освітні установи та інфраструктурні елементи, взаємодія яких формує сприятливе середовище для створення та масштабування інноваційних бізнесів. Розвиток таких екосистем

сприяє диверсифікації економіки, зменшенню залежності від традиційних галузей та активізації інноваційної діяльності на регіональному рівні [2]. Найпопулярнішою галуззю в світі, в якій створюються стартапи, є інформаційні технології. Перспективним для майбутнього часу є поєднання технологічних інновацій із принципами сталого розвитку [3].

Важливим аспектом є те, що стартап-екосистеми забезпечують не лише економічне зростання, але й підвищують стійкість економіки до кризових явищ. Зокрема, під час війни на території України відбувається трансформація стартап-середовища, яка характеризується переорієнтацією на технологічні рішення у сферах оборони, кібербезпеки та цифрових сервісів. Це підтверджує, що екосистемний підхід дозволяє швидко адаптувати інноваційну діяльність до нових умов і формувати нові конкурентні переваги [4]. Разом із тим, ефективність функціонування стартап-екосистем значною мірою залежить від якості інституційного середовища та державної політики. Державна підтримка у вигляді регуляторних стимулів, доступу до фінансування та розвитку цифрової інфраструктури є визначальним фактором активізації підприємницької діяльності. У цьому контексті важливу роль відіграє концепція взаємодії «держава – бізнес – суспільство», яка забезпечує формування інноваційно орієнтованої моделі економічного розвитку [5].

Водночас українська стартап-екосистема стикається з рядом структурних обмежень, зокрема недостатнім рівнем венчурного фінансування, нерозвиненістю інноваційної інфраструктури та інституційними бар'єрами. Попри наявний потенціал, розвиток стартапів в Україні потребує системного підходу до формування екосистеми, що включає підтримку інновацій, розвиток людського капіталу та інтеграцію у глобальні ринки [1].

У практичному вимірі стартап-екосистеми сприяють створенню нових робочих місць, залученню інвестицій та розвитку високотехнологічних секторів економіки. Вони формують нову модель економічного відновлення, що базується на інноваціях, підприємницькій активності та цифрових технологіях. Особливої актуальності це набуває для України, де економічне відновлення має відбуватися не лише через відновлення традиційних галузей, але й через формування нової інноваційної економіки.

Список використаних джерел:

1. Губарева, І. О. (2023). *Екосистеми стартапів в Україні: проблеми, тенденції, перспективи. Економіка та суспільство. № 55.* <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-95>
2. Lytvynskyi, R. (2024). *Enhancing Regional Development with Startup Ecosystems. Economic herald of the Donbas. No 4(74). P. 101–113.*

3. Марченко, О. І., Цикулова, А. Е. (2025). Еволюція стартап-екосистеми: нові тренди та виклики. *Бізнес Інформ*. № 9. С. 168–176.

4. Лоза, Д. Ю. (2025). Трансформація української стартап-екосистеми: від стабільного зростання до воєнної адаптації (2014–2024). *Економічний вісник Донбасу*. № 4(82). С. 124–132.

5. Яцкевич І., Станкевич І., Сақун Г. (2025). Інноваційне державне управління як драйвер розвитку технологічного експорту та стартап-екосистеми. *Економічний простір*. № 207. <https://doi.org/10.30838/EP.207.318-326>

Солоп А.П.,

здобувач вищої освіти,

Чорна Т.М.,

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри митної справи та товарознавства,

Державний податковий університет

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СИСТЕМІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ

Сучасний розвиток світової торгівлі супроводжується глибокими трансформаціями логістичних ланцюгів та стрімким зростанням обсягів міжнародного переміщення товарів. За таких умов митні органи стикаються з подвійним викликом: необхідністю одночасного спрощення процедур для підтримки легального бізнесу та посилення контролю з метою протидії правопорушенням, серед яких особливу загрозу становить фальсифікована і контрафактна продукція. У цьому зв'язку управління ризиками набуває ключового значення, оскільки забезпечує перехід від суцільного контролю до вибіркового підходу, що ґрунтується на аналітичній обробці даних і використанні математичних моделей для оцінки ймовірності ризиків [1]. Водночас ефективність митного контролю безпосередньо впливає на формування сприятливого бізнес-середовища та рівень довіри до державних інституцій, що є важливим чинником активізації підприємницької діяльності.

Поняття ризику в митній сфері має комплексний характер і базується на еволюції економічної думки. У межах класичної теорії, зокрема у працях Дж. Мілля та Н. Сеніора, ризик трактувався як математично обчислене очікування можливих втрат. У митній практиці це означає, що кожна декларація потенційно містить загрозу недоотримання бюджетних надходжень або незаконного переміщення товарів. Представники австрійської економічної школи, зокрема Йозеф Шумпетер, розширили це розуміння, розглядаючи ризик як імовірність